

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΚΟΡΩΝΟΪΟ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ;

Είχαμε μείνει με κάτι απορίες από την εποχή του κορωνοϊού. Μία απ' αυτές είχε να κάνει με την «χαλαρή» πολιτική που ακολούθησε το σουηδικό κράτος έναντι του ιού. Κλιμάκιο του περιοδικού *antifa* ταξίδεψε το Πάσχα στην σουηδική πρωτεύουσα με αποστολή να παράσχει πειστικές εξηγήσεις. Η επιτόπια έρευνα ολοκληρώθηκε μέσα σε έξι ημέρες και τα αποτελέσματα ακολουθούν:

NO CASH POLICY

Το σουηδικό κράτος ακολούθησε μια πολιτική σταθερής, αλλά γοργής μείωσης του φυσικού χρήματος. Τα τελευταία δέκα χρόνια, οι συναλλαγές σε χάρτινο χρήμα μειώθηκαν τόσο, που το 2019 αντιστοιχούσαν στο 2% του συνόλου των συναλλαγών, ενώ από το 2020 και μετά το φυσικό χρήμα αντιπροσώπευε το 0,5 των συναλλαγών.¹ Το σουηδικό κράτος επιτρέπει στα μαγαζιά να αποφασίζουν από μόνα τους αν θα δέχονται μετρητά ή όχι. Στην πράξη, αυτή η πολιτική έχει οδηγήσει την μεγάλη πλειοψηφία των μαγαζιών να τοποθετούν ενημερωτικές πινακίδες στις οποίες αναγράφεται ότι δε δέχονται μετρητά (no cash). Επίσης και οι ίδιες οι τράπεζες δεν είναι υποχρεωμένες να δέχονται μετρητά από ιδιώτες.² Η όλη ψηφιακή μετάβαση στον τομέα των καθημερινών πληρωμών οδήγησε α) σε αύξηση των δημοσίων εσόδων που προκύπτουν από τη φορολόγηση των συναλλαγών, δεδομένου πως όλες οι συναλλαγές μέσω κάρτας καταγράφονται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες και β) στην υποχρεωτική συγκέντρωση όλου του χρηματικού αποθέματος εντός των σουηδικών τραπεζών. Πρακτικά δηλαδή καθώς όλες οι συναλλαγές στη Σουηδία πραγματοποιούνται διατραπεζικά, οι πολίτες δανείζουν μόνιμα τα χρήματά τους στα τραπεζικά ιδρύματα τα οποία με τη σειρά τους δανείζουν το χρήμα που συγκεντρώνουν στους μεγάλους καπιταλιστικούς κλάδους.

Πινακίδα σε καφέ της Στοκχόλμης που ενημερώνει ότι το κατάστημα δε δέχεται μετρητά.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΑΛΚΟΟΛ

Στη Σουηδία το κράτος έχει το μονοπώλιο στην πώληση του αλκοόλ. Έτσι, αν κάποιος δε θέλει να κάτσει σ' ένα μπαρ για να πει μια μπύρα ή ένα ποτό, ο μοναδικός άλλος τρόπος που του απομένει για να προμηθευτεί αλκοόλ είναι τα λεγόμενα «Systembolaget». Τα Systembolaget είναι μια αλυσίδα μικρών σούπερ μάρκετ που διατηρούν υποκαταστήματα ανά δύο ή τρεις γειτονιές. Είναι το αποκλειστικό σημείο πώλησης αλκοόλ εντός του σουηδικού εδάφους. Τα περίπτερα, μίνι μάρκετ, σούπερ μάρκετ, κάβες ή άλλα μαγαζιά απαγορεύεται να πωλούν αλκοόλ. Τα Systembolaget είναι κρατικός οργανισμός. Το ωράριό τους είναι 10.00 – 18.00 τις καθημερινές και 10.00 – 15.00 τα Σάββατα. Τις Κυριακές και στις επίσημες αργίες παραμένουν κλειστά. Κλειστά είναι επίσης τις παραμονές των Χριστουγέννων.

Φωτογραφία από το εσωτερικό ενός Systembolaget.

Το σύστημα ελέγχου του αλκοόλ μέσω κρατικού μονοπωλίου ενισχύεται κι από άλλες απαγορεύσεις. Ας πούμε η νόμιμη ηλικία, πάνω από την οποία μπορεί κανείς να καταναλώσει ή να αγοράσει αλκοόλ είναι τα 20 έτη. Ο έλεγχος ταυτοτήτων για να εξακριβωθεί η ηλικία είναι κανόνας, τόσο στα μπαρ, όσο και στα Systembolaget. Κι εν τω μεταξύ η κατανάλωση αλκοόλ απαγορεύεται επίσης σε αρκετούς δημόσιους χώρους (π.χ. πάρκα) καθόλη της διάρκειας του 24ώρου ή τις βραδινές ώρες. Στο λογαριασμό πρέπει να προστεθεί ότι στη Σουηδία τους πιο πολλούς μήνες νυχτώνει νωρίς και το κρύο είναι από μόνο του εγγύηση ότι ελάχιστοι αντέχουν ή έχουν όρεξη να κυκλοφορήσουν έξω. Με διάφορες τροποποιήσεις και διακυμάνσεις η πολιτική ελέγχου του αλκοόλ στη Σουηδία μετράει πάνω από έναν αιώνα. Τυπικά στόχος είναι ο έλεγχος του αλκοολισμού, αλλά στην πραγματικότητα το ζήτημα είναι ο έλεγχος και η παρέμβαση στις εισαγωγές αλκοόλ και η προώθηση των ντόπιων προϊόντων. Θεωρητικά μεν ο καταναλωτής μπορεί να αγοράσει (στα μπαρ ή στα Systembolaget) ό,τι είδος και όποια ετικέτα αλκοόλ θέλει, μόνο που αυτό το «ό,τι θέλει» έχει αποφασιστεί εκ των προτέρων από το σουηδικό κράτος προκειμένου οι εισαγωγές να επιτρέπονται ή να απαγορεύονται αναλόγως κρατικών προτεραιοτήτων. Ο απευθείας έλεγχος του κράτους πάνω στο αλκοόλ σημαίνει ότι οι Σουηδοί μπορούν να σφίγγουν ή να χαλαρώνουν τους δασμούς έναντι των ανταγωνιστικών κρατών, να δυσκολεύουν ή να προωθούν το ένα ή το άλλο αλκοολούχο προϊόν αναλόγως προέλευσης. Για να καταλάβετε δηλαδή πώς δουλεύει το πράγμα, από το Μάρτη του 2022, το σουηδικό κράτος απαγόρευσε πλήρως την πώληση αλκοόλ ρωσικής προέλευσης εντός της σουηδικής επικράτειας, «λόγω της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία».³

ΣΥΜΜΟΡΙΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Το νούμερο ένα πρόβλημα δημόσιας τάξης στη Σουηδία τη στιγμή που μιλάμε ακούει στο όνομα «συμμορίες ανήλικων». Η ανάδειξη του υποκειμένου «ανήλικος εγκληματίας» σε δημόσιο κίνδυνο απολαμβάνει μόλιχη μηντιακή υποστήριξη και στημένη κρατική ανησυχία. Και την ίδια στιγμή σκιαγραφεί τη φιγούρα του «ανήλικου εγκληματία», με φυλετικά και ταξικά κριτήρια. Οι καμπάνιες δημόσιας τάξης στοχεύουν τις εργατικές γειτονιές της Στοκχόλμης και του Γκέτεμποργκ, στις οποίες κατοικεί ένα μεγάλο ποσοστό των μεταναστών πρώτης και δεύτερης γενιάς. Το ρεπερτόριο μοιάζει με το ελληνικό αντίστοιχό του: «bullying», «ναρκωτικά», «συμμορίες», «παράτανε το σχολείο».

Η φιλολογία γύρω από την εγκληματικότητα των ανήλικων φυσικά δε μένει στα λόγια. Όπως μαθαίνουμε, η σουηδική αστυνομία έχει φτιάξει ένα αρχείο στη βάση του οποίου συλλέγει και επεξεργάζεται στοιχεία ανθρώπων που έχουν εμπλακεί σε παράνομες δραστηριότητες ή που ανήκουν σε ένα κοινωνικό

DEPRESSION

«Συμμορία ανηλίκων» στο Γκέτεμποργκ.

περιβάλλον το οποίο «σχετίζεται με το έγκλημα». Φιλοδοξία αυτής της βάσης δεδομένων είναι να ανανεώνεται διαρκώς.⁴

Οπότε ΜΚΟ, κοινωνικοί λειτουργοί, μπάτσοι και δημοσιογράφοι έχουν πιάσει δουλειά. Και καθώς το «έγκλημα των ανηλίκων» δε μειώνεται, η σκλήρυνση του Ποινικού Κώδικα συζητιέται όλο και πιο έντονα. Με τα λόγια των δημοσιογράφων: «Το φιλελεύθερο ποινικό σύστημα της χώρας, μαζί και το γεγονός πως η αστυνομία δεν είναι εκπαιδευμένη για την αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων, διευκόλυνε την εμφάνιση νέων συμμοριών στις γειτονιές των μεταναστών».⁵

Οπότε: η όξυνση του παγκόσμιου εμπορικού πολέμου το 2020 που πήρε το όνομα κορωνοϊός βρήκε το σουηδικό κράτος ένα βήμα μπροστά. Τα «σκληρά μέτρα για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού» που πήραν τα περισσότερα κράτη δεν εφαρμόστηκαν στη Σουηδία (από την άλλη, τα «εμβόλια» ως εμπόρευμα τα πήγαν μια χαρά, μιας και είχαν μια πολιτική-οικονομική σημασία από μόνα τους). Στη Σουηδία οι πληρωμές εξελίσσονταν ήδη για μια δεκαετία χωρίς φυσικό χρήμα – άρα οι σουηδικές τράπεζες είχαν ήδη συγκεντρώσει ό,τι χρήμα υπήρχε διαθέσιμο. Στη Σουηδία το αλκοόλ ελεγχόταν ασφκτικά από το κράτος ήδη εδώ και πολλές δεκαετίες – άρα η κατανάλωση ήταν από τα πριν ρυθμισμένη (τα ίδια συνέβησαν πάνω κάτω και με τον καπνό). Στη Σουηδία η κυκλοφορία των ανθρώπων πέφτει δραστικά από το απόγευμα και μετά λόγω κρύου – άρα η απαγόρευση κυκλοφορίας με ένα τρόπο συνέβαινε από μόνη της. Στη Σουηδία οι μετανάστες μπαίνουν στη θέση τους μέσα από πολιτικές δημόσιας τάξης που ισχύουν από δεκαετίες – πιο πρόσφατη εφαρμογή η επίθεση στη δεύτερη γενιά λόγω «εγκληματικότητας». Με άλλα λόγια, τα περισσότερα μέτρα ήταν αχρείαστα – το σουηδικό κράτος είχε φροντίσει να τα επιβάλλει πολύ πριν την έκρηξη του κορωνοϊού.

1. Δες π.χ. "Cashless society", BusinessSweden.com, 10/01/2020.

2. "Sweden's Central Bank Proposes Rules to Facilitate Use of Cash", Pymnts.com, 14/03/2024.

3. Δες π.χ. "Sweden's government-owned liquor stores stop selling Russian products", drink-sint.com, 01/03/2022.

4. Ενδιαφέροντα στοιχεία μπορεί κανείς να βρει στο "We don't want you to be killed": Sweden seeks to stem deadly rise in youth crime", theguardian.com, 27/08/2023.

5. Η διατύπωση βρέθηκε στο "Sweden's street gangs are gaining power", spectator.co.uk, 11/03/2023.

10 χρόνια πριν...

23/04/2014 «Εάν η νέα διοικητική διαίρεση της Αλβανίας καθορίσει τη Χειμάρρα ως μια ξεχωριστή διοικητική περιφέρεια από την Αυλώνα, τότε υπάρχει πιθανότητα οι κάτοικοι της περιοχής, υπό την επιρροή των εξτρεμιστικών ομάδων και ελληνικών πολιτικών κύκλων, να ζητήσουν ανεξαρτησία σύμφωνα με το μοντέλο της Κριμαίας στην Ουκρανία», δήλωσε ο επικεφαλής της ΕΥΠ της Αλβανίας, Βίσο Α. Λίκα. Μα γιατί ανησυχεί; Οι ελληνικοί πολιτικοί κύκλοι έχουν αλλάξει στάση εδώ και καιρό απέναντι στην Αλβανία. Βέβαια, για να είμαστε ειλικρινείς στάση μπορεί να άλλαξαν, όμως ως πολιτικά πρόσωπα κάποιοι έχουν παραμείνει... ίδιοι από την εποχή της ΜΑΒΗ. Για παράδειγμα, ο Σαμαράς, ο Βορίδης... ωχ! Ρε λες;

24/4 Οι καθηγητές ελληνικού πανεπιστημίου συζητούν αν πρέπει να διακόψουν τις ανταλλαγές Erasmus με ισραηλινά πανεπιστήμια - στο δημόσιο mail του πανεπιστημίου. Κάποιοι λένε απλά «να ναι». Ένας απ' όλους επιχειρηματολογεί: «τι θα ζητούσαμε εμείς από τους ξένους συναδέλφους επί χούντας; Προφανώς να μας μπουκοτάρουν». Το πιάσατε: ο άνθρωπος δεν μπορεί καν να διανοηθεί ότι «επί χούντας» θα μπορούσε και να μην είναι καθηγητής Πανεπιστημίου, παρ' όλα αυτά δηλώνει έτοιμος να τα βάλει με το κράτος του «αν χρειαστεί». Πράγμα που αναδεικνύει ένα ευρύτερο δί-δαγμα: η ελληνική αλληλεγγύη στους Παλαιστίνιους, μπορεί να είναι ελάχιστα διαφωτιστική για το τι είναι η Μέση Ανατολή – παραμένει όμως εξαιρετικά διαφωτιστική για το τι είναι η Ελλάδα.

25/4 Ο Φρέντι Μπελέρης συμπεριλαμβάνεται στο ευρωψηφοδέλτιο της Νέας Δημοκρατίας. Ο διευθυντής των Κρατικών Αρχείων της Αλβανίας, Ardit Bido, δηλώνει πως η υποψηφιότητα αποδεικνύει ότι εξαρχής ο Μπελέρης δεν είχε σχέση με την Αλβανία και τη Χειμάρρα και εξυπηρετεί άλλα συμφέροντα. Αποκλείεται. Αφού «οι ελληνικοί πολιτικοί κύκλοι έχουν αλλάξει στάση εδώ και καιρό απέναντι στην Αλβανία». Και η υποψηφιότητα Μπελέρη είναι ένα ακόμα βήμα προς αυτή την αλλαγή: τα μέλη της ΜΑΒΗ παύουν να είναι παρακράτος και γίνονται κράτος.

8/5 Με αφορμή τη σύλληψη Έλληνα αστυνομικού στην τελετή του Αγίου Φωτός στην Ιερουσαλήμ, μαθαίνουμε ότι από το 2020 το Ισραήλ έχει επιβάλλει σκληρούς περιορισμούς τις ημέρες του χριστιανικού Πάσχα «με πρόσχημα τις απαγορεύσεις που έπρεπε να ισχύουν για την προστασία από την COVID-19». Κοίτα να δεις κάτι πράγματα, ε; Οι δικές μας απαγορεύσεις ήταν για να σωθούν οι γιαγιάδες, οι ξένες είναι «πρόσχημα»; Και ο Έλληνας μπάτσος ως τι συνελήφθη; Ως αρνητής των μέτρων; Ή μας και κάποιο απ' τα δυο-τρία επαγγέλματα που θα κάνει κι αυτός είναι προβοκάτορας;

8/5 Οι έφηβοι, λέει, μαστίζονται από «οικολογικό άγχος» επειδή έρχονται αντιμέτωποι με την απειλή της κλιματικής κρίσης και «δεν μπορούν να κάνουν κάτι γι' αυτό». Προφανώς μιλάμε για μαθητές κολεγίου, διότι για να έχεις φτάσει να αγχώνεσαι για την οικολογία μάλλον τα υπόλοιπα τα 'χεις όλα λυμένα. Διερωτώμεθα όμως: πώς και δεν βρέθηκε κανείς να τους πετάξει την τσάντα απ' το παράθυρο, ν' αποκτήσουν οι καημένοι οι έφηβοι ένα πραγματικό πρόβλημα και να μην αγχώνονται για μαλακίες; Μήπως μπάζει το παραμύθι του καλού μας πρωθυπουργού για τα μαθητικά του χρόνια;